

BIBLIOGRAPHY

Studies

- Gembora M., *Wojska kolejowe* (unpublished material), Military Office of Historical Research Archive, reference number 1138.
- Kucharski M., *Drogowy transport wagonów normalnotorowych* (unpublished material, author's archive).
- Skrypt. Koleje żelazne*, Course for the officers of the General Staff, Warsaw 1919.
- Strózik R., *Wojska kolejowe 1944–1946* (Master thesis at the Department of History at Political-Military Academy), Military Office of Historical Research Archive, ref. 1036.
- Headquarters of the Military Transport Service, Chief Quartermaster of the Polish Armed Forces, *Zarys historii Szefostwa Służby Komunikacji Wojskowej* (unpublished material).
- Bureau of Transport and Military Movement – Coordination Centre for Military Movement, *Rys historyczny Oddziału Komunikacji Wojskowej Warszawskiego Okręgu Wojskowego* (unpublished material).
- Szponder J., Tucholski Z., *Lista fabryczna Pierwszej Fabryki Lokomotyw w Polsce Sp. Akc. w Chrzanowie* (unpublished material).

Magazines and Journals

- Borowiec J. “Stalowe Szlaki,” *Przegląd Mechaniczny* No. 10/October 1990 (Reprint of a part).
- Dziennik taryf i zarządzeń komunikacyjnych* of 15 May 1950.
- “Das fahrbare Anschlussgleis,” *Verkehrstechnik*, book of 20th May 1933.
- Kola R., “Most pod Kwidzynie (1909–1928),” *Świat Kolei* No. 8, 2001.
- Kuczera A., “Tunel łupkowski – 10 lat ponownej eksploatacji,” *Świat Kolei*, No. 5, 2007.
- Kwiatkowski M., “Wojskowy rejon przeładunkowy w Skandawie,” *Ekspłorator* No. 8.
- Labuda K., “Wojskowa kolej wąskotorowa na Helu,” *Świat Kolei* No. 9, 2002.
- Mioduszeowski K., “Powstanie i organizacja służby komunikacji wojskowej w armii polskiej po I wojnie światowej,” *Przegląd Kwatermistrzowski* No. 1/134, 1974.

- Szynkiewicz A., "Elektryczna Śląska Kolej Górská," *Koleje Dawniej i Dziś* No. 1, 2004.
- "Transport w Pojemnikach," *Motoryzacja*, No. 11, 1955.
- Zamkowska S., "Wojskowy transport kolejowy 1944–1945 Problemy i koncepcje wykorzystania transportu kolejowego dla potrzeb wojskowych i gospodarczych kraju," *Wojskowy Przegląd Historyczny* No. 1, 1982.

Military regulations and instructions

- [Czaplin K.A.], *Sprawoczniki sbornik k prawilam podgatowki żeleznych darog k masowym perewozkam wojsk*, Moscow 1895.
- Ministry of Transport, D 29, *Wykaz linii kolejowych i ich klasyfikacja na poszczególne kategorie*, Warsaw 1985.
- Ministry of Transport, *Instrukcja o organizacji i wykonywaniu wojskowych przewozów kolejowych*, Warsaw 1958.
- Ministry of Transport, Pk-31, *Instrukcja o przygotowaniu, wyposażeniu, zestawianiu i pracy wojskowych pociągów sanitarnych*, Warsaw 1970.
- Ministry of Transport, *Podręcznik odbudowy zniszczeń na kolejach*, Warsaw 1939.
- Ministry of Transport, *Przepisy o przewozach wojskowych dla ZSRR*, Warsaw 1945.
- Ministry of Transport, *Przepisy o wojskowych przewozach na kolejach PRL dla wojsk radzieckich czasowo stacjonujących w Polsce*, Warsaw 1954.
- Ministry of Transport, *Przepisy tymczasowe o przepuszczaniu pociągów ZSRR przez koleje polskie*, Warsaw 1946.
- Ministry of Transport, *Warunki techniczne projektowania oraz budowy lub odbudowy doraźnej lub tymczasowej nawierzchni kolejowych*, Warsaw 1965.
- Ministry of Military Affairs, *Department V of Technical Forces, Manual of Railway Minesweepers, Budowa wojennych mostów kolejowych składanych syst. "R. W." i "K"*, Warsaw 1926.
- Ministry of Military Affairs, *Instrukcja o wojskowych transportach kolejowych*, Warsaw 1932.
- Ministry of Military Affairs, *Instrukcja saperska do użytku wszystkich rodzajów broni*, Warsaw 1930.
- Ministry of National Defence, *Charakterystyka zasadniczych przeszkód wodnych i przepraw stałych na środkowoeuropejskim TDW*, Warsaw 1982.
- Ministry of National Defence, *Instrukcja saperska materiały wybuchowe i niszczenia*, Warsaw 1947.

- Ministry of National Defence, *Przepisy o eksploatacji wojskowych bocznic kolejowych*, Warsaw 1960.
- Ministry of National Defence, *Przepisy o gospodarce kolejami wojskowymi i wojskowym taborem kolejowym*, Warsaw 1975.
- Ministry of National Defence, Headquarters of Transport, 33/64, *Komunikacja wojskowa*, Warsaw 1965.
- Ministry of National Defence, Headquarters of Transport, 40/66, *Instrukcja budowy i eksploatacji lokomotywy spalinowej Ls150 (SM03)*, Warsaw 1967.
- Ministry of National Defence, Headquarters of Transport, 48/67, *Instrukcja budowy i eksploatacji lokomotywy spalinowej Ls40 (SM02)*, Warsaw 1969.
- Ministry of National Defence, General Staff, 118/53, *Zbiór przykładów bojowych z działań zaczepnych oddziałów i pododdziałów 1 Armii Wojska Polskiego połączonych z pokonywaniem przeszkód wodnych wodnych*, Warsaw 1953.
- Ministry of National Defence, Ministry of Transport, 181/56, *Rozgromienie wojsk niemiecko-faszystowskich w Polsce, Operacja Wiślańsko-Odrzańska (styczeń 1945 r.)*, Warsaw 1956.
- Ministry of National Defence, General Staff, *Doświadczenia i wnioski z ćwiczenia "BAŁTYK-ODRA"*, Warsaw November 1962.
- Ministry of National Defence, *Tymczasowa instrukcja o wojskowych transportach kolejowych*, Warsaw 1947.
- Ministry of Railways, *Przepisy eksploatacji technicznej kolei*, Warsaw 1956.
- Okólnik Ministerstwa Komunikacji nr CZD7/57 of 7 February 1957.
- Polish State Railways, D 1, *Przepisy budowy i utrzymania nawierzchni na kolejach o torze normalnym*, Warsaw 1957.
- Polish State Railways, D 29, *Wykaz linii, łącznic i torów łączących*, Warsaw 1995.
- Polish State Railways, *Instrukcja o stosowaniu urządzeń kolejowych dla potrzeb transportów wojskowych*, Warsaw 1949.
- Polish State Railways, *Polsko-Radziecka Bezpośrednia Komunikacja Kolejowa, Przepisy o przepuszczaniu pociągów ZSRR przez Polskie Koleje Państwowe*, approved on 1 June 1950.
- Polish State Railways, *Przepisy o postępowaniu na PKP w czasie pokoju przy przewozach wojskowych ładunków amunicji, materiałów wybuchowych, środków zapalających i materiałów trujących (jadowitych)*, Warsaw 1950.
- Polish State Railways, R 57, *Przepisy o przewozie przesyłek nadzwyczajnych*, Warsaw 1980.
- Polish State Railways, *Dodatek 5 do służbowego rozkładu jazdy zawierający tablice odległości do obliczania osio-kilometrów, ważny od dnia 27 maja 1990 r.*, Lublin 1990.

- Polish State Railways, *Wykaz zmian i uzupełnień do Przepisów o przepuszczaniu pociągów ZSRR przez PKP*, Warsaw 1951.
- Przepisy ruchu na kolejach wąskotorowych użytku publicznego W 2*, Warsaw 1948.
- General Staff, VII Unit (scientific), *Instrukcja minerska*, Warsaw 1919.
- Minister of Communication Regulation No. 21, 17 January 1963, on the principles for maintenance and operation of non-public railways used by the Ministry of National Defence and Ministry of Internal Affairs.

Secondary sources

- Adamczak A., Balewski A., Stochmal J., *Stacja Toruń Główny, 1861–1995, rys historyczny*, Toruń 1996.
- Antipenko N., *Na głównym kierunku*, Warszawa 1970.
- Białobrzeski T., *Mosty składane*, Warszawa 1978.
- Bloch J., *Przyszła wojna*, Warszawa 1900, vol. I–II.
- Cholewa Z., *Urządzenia przeladunkowe*, Warszawa 1949.
- Bochenek R., *Fortyfikacja rosyjska na ziemiach polskich, stan badań i problemy ochrony*, Warszawa–Kraków 1996.
- Dzieje Katowickiego Okręgu Kolejowego*, Katowice 1997.
- Gawroński W., *Kolejnictwo rosyjskie w okresie wojny światowej 1914–1918*, Warszawa 1930.
- Gołowin N., *Rossija w perwoi mirawoi woinie*, Moscow 2006, 363–364.
- Izdebski H., Kulesza M., *Administracja publiczna, zagadnienia ogólne*, Warszawa 2000.
- Krogulski M., *Okupacja w imię sojuszu*, Warszawa 2000.
- Kroma R., Sosiński J., *Poznański węzeł kolejowy wczoraj i dziś*, Poznań 2003.
- Kuczborski S., *25 lat elektryfikacji PKP*, Warszawa 1963.
- Kuhlmann A., *Eisenbahnen über die Oder-Neiße-Grenze*, Pürgen 2004.
- Laskowski P., Wroński A., *Świnoujskie fortyfikacje*, Świnoujście 1999.
- Lijewski T., Koziarski S., *Rozwój sieci kolejowej w Polsce*, Warszawa 1995.
- Lijewski T., Lenk J., Piotrowska H., *Rozwój komunikacji kolejowej i autobusowej w Polsce w okresie 1946–1965*, Warszawa 1967.
- Łaniec S., *Partyzanci żelaznych dróg roku 1863*, Warszawa 1974.
- Łaskiewicz H., *Gospodarka parowozowa na kolejach*, Warszawa 1959.
- Macewicz E., “M3”. *Wspomnienia młodego kolejarza łącznika w Szarych Szeregach i AK 1939–1945*, Warszawa 2000.
- Mała encyklopedia wojskowa*, vol 2, Warszawa 1970.

- Nowak E., *Komunikacje i wojna*, Warszawa 1994.
- Odbudowa mostów kolejowych. Stalowe konstrukcje składane, Part I*, Warszawa 1966; *Part II*, Warszawa 1968.
- Odrodzenie polskiego kolejnictwa*, Warszawa 1947.
- Orzechowska H., Orzechowski F., *Architektura obronna województwa Warszawskiego, twierdza Warszawa i twierdza Modlin*, Warszawa 1989.
- Osóbka-Morawski E., *Dziennik polityczny 1943–1948*, Gdańsk 1981.
- Owińska A., *Powstanie palatynacko-badeńskie 1849 roku oraz udział w nim Polaków*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1965.
- Paszke A., Jerczyński M., Koziarski S., *150 lat Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej*, Warszawa 1995.
- Pisarski M., *Koleje Polskie*, Warszawa 1974.
- Pociągi pancerne 1918–1943 organizacja – struktura – działania wojenne*, Białystok 1999.
- Sikorski W., *Przyszła wojna*, Warszawa 1984.
- Sterner W., *Mosty Warszawy*, Warszawa 1960.
- [Tchaplin K.A.], *Spravochnyi sbornik k pravilam podgatovki zheleznyih darog k masovym perevozkam voyisk*, Moscow 1895.
- Tjagowoje chazjaistwo*, Moscow 1935.
- Walbiner Z., *Lokomotywa spalinowa serii SM30*, Warszawa 1966.
- Wielopolski A., *Zarys dziejów transportu*, Szczecin 1969.
- Witkowski R., *Hel na straży wybrzeża 1920–1939*, Warszawa 1974.
- Wojasiewicz W., *Mosty dróg żelaznych Królestwa Polskiego*, Warszawa 1982.
- Wrześniowski T., *Odbudowa mostów, vol. 1*, Warszawa 1955.
- Wyszczelski L., *Historia polskiej myśli wojskowej*, Warszawa 2001.
- Zamkowska S., *Odbudowa i funkcjonowanie kolei polskich 1944–1949*, Warszawa 1984.
- Żelaznodorożniki w wielkiej otczestwennoj wojnie*, Moscow 1987.
- Żołnierze żelaznych szlaków. Wspomnienia polskich kolejarzy 1939–1945*, Warszawa 1988.

Archival materials

Agreement on the inclusion of Ministry of National Defence tank wagons into the Polish State Railways rolling stock of 11th Aug. 1959, (author's archive).

- Administration of Logistics, Ministry of National Defence, *Ewidencja taboru wojskowego*, (author's archive).
- Central Management of Narrow-gauge Railways, *Księga inwentarzowa parowozów wąskotorowych PKP*, Warsaw 1948 '(author's archive)'
- Central Construction Office of Rolling Stock Industry – Poznań, *Dokumentacja techniczna cysterny w/t typu 2Rw do przewozu benzyny*, (author's archive).
- Central Construction Office of Rolling Stock Industry – Poznań, *Dokumentacja techniczna cysterny w/t typu 3Rw do przewozu benzyny*, (author's archive).
- Command of the Military Transports Service, Warsaw Military District, *Analiza prognozowanych zniszczeń bronią konwencjonalną sieci komunikacyjnej na obszarze WOW*, Warsaw 1978, (photocopy in author's archive).
- Dokumentacja motowozu Deutz nr 398*, (author's archive).
- Dokumentacja odbiorcza kotła parowozu Krenau 801/40*, (author's archive).
- Dokumentacje (książki spalinowego pojazdu trakcyjnego) poszczególnych lokomotyw wojskowych*, (odpisy przebiegów służby lokomotyw w zbiorach autora).
- Fablok-Chrzanów, *Correspondence of Fablok Chrzanów on approval of Krenau steam locomotive boiler No. 801*, (author's archive).
- Fablok-Chrzanów, *Dokumentacja techniczno-ruchowa lokomotywy spalinowej typu Ls150*, (author's archive).
- Fablok-Chrzanów, *Dokumentacja techniczno-ruchowa lokomotywy typu Ls40*, (author's archive).
- Fablok-Chrzanów, *Dokumentacja techniczno-ruchowa lokomotywy typu Ls300*, (author's archive).
- Headquarters of the Headquarters of Military Transport, *Chief Quartermaster of the Polish Armed Forces, Materiały ewidencyjne taboru wojskowego*, (author's archive).
- Head of the Headquarters of Military Transport, *Ewidencja taboru wojskowego*, (author's archive).
- Headquarters of Military Transport at Regional State Railway Management in Warsaw, *Ogólna charakterystyka techniczno-eksploatacyjna linii, obiektów i urządzeń sieci kolejowej CDOKP Warszawa zabezpieczających masowe przewozy wojskowe*, Warsaw 1984. Library of the Military Command of Transport, Warsaw, ref. No. 434, (author's archive).
- Headquarters of Military Transport at Regional State Railway Management in Warsaw, *Plan schematyczny wojskowej boczniczy kolejowej nr*, as of 31st Dec. 1959, (author's archives).

- Headquarters of Military Transport at Regional State Railway Management in Warsaw, *Plan schematyczny wojskowej bocznicy kolejowej nr 182*, (undated, probably from the mid-1950s), (author's archives).
- Karta ewidencyjna wojskowej bocznicy kolejowej Nr 181 – WWL*, (author's archive).
- Mapa służbowa sieci kolejowej PKP – 1945*, (author's archive).
- Mapa służbowa DOKP Gdańsk*, (author's archive).
- Mapa służbowa DOKP Kraków*, (author's archive).
- Mapa służbowa DOKP Lublin*, (author's archive).
- Ministry of Transport, Central Board of Narrow-gauge Railways, *Księga inwentarzowa wąskotorowych wagonów osobowych PKP*, Warsaw 1958, (author's archive).
- Ministry of Transport, Central Board of Narrow-gauge Railway, *Księga inwentarzowa wagonów towarowych PKP na tor o prześwicie 600 mm*, (author's archives).
- Ministry of Transport, Central Board of Narrow-gauge Railway, *Księga inwentarzowa wagonów towarowych PKP na tor o prześwicie 1000 mm*, (author's archives).
- Headquarters of Military Transport, Gdynia, *Ewidencja taboru wojskowego*, (author's archive).
- Headquarters of Military Transport Central Management of Narrow-gauge Railways, *Materiały ewidencyjne taboru wojskowego* (author's archive).
- Naval Port Command Hel, *Archive materials* (author's archive).
- Navy Logistics Administration Gdynia, *Archive materials*, (author's archive).
- Navy Logistics Administration, Gdynia, *Charakterystyka kolei wojskowej nr 581*, (author's archive).
- Navy Logistics Administration, Gdynia, *Charakterystyki kolei wojskowych*, (author's archive).
- Navy Logistics Administration, Gdynia, *Ewidencja taboru wojskowego Zarządu Logistyki Marynarki Wojennej w Gdyni* (author's archive).
- Plan schematyczny SRP Terespol* (no date stamp, probably from 1970s), (author's archives).
- Protokół ZKD Warszawa w sprawie eksploatacji cystern wojskowych na Mławskiej Kolei Dojazdowej*, (author's archives).
- Polish State Railways General Management, *Central Traction Administration, Księga inwentarzowa parowozów PKP*, (photocopy from Eng. Tadeusz Suchorolski's archive).

- Polish State Railways, Narrow-gauge Locomotive Depot in Białośliwie, *Księga ewidencyjna środków trwałych*, 1963, (author's archive).
- Road Administration Regional State Railway Management in Gdańsk, *Archive materials*, (author's archive).
- Regional State Railway Management in Szczecin, *Ewidencja mostów na terenie Zarządu Drogowego DOKP Szczecin*, (Sławomir Fedorowicz archive).
- Regional State Railway Management in Warsaw, *Ewidencja bocznic na terenie DOKP Warszawa*, (author's archive).
- Regional State Railway Management in Warsaw, *Narrow-gauge Railways Management, Protokół z komisji odbytej w dniach od 7 do 9 kwietnia 1960 w sprawie badania stanu technicznego kolei wąskotorowej (bocznicy) Nr 182 należącej do C.B.P.Art.w Zielonce*, (author's archive).
- Regional State Railway Management in Warsaw, *Narrow-gauge Railways Management, Akta bocznicy wojskowej WITU Zielonka*, (author's archive).
- Regional State Railway Management in Warsaw, *Wojskowo-techniczny opis łącznic kolejowych DOKP Warszawa*, Warsaw 1972, (author's archive).
- Regional State Railway Management in Warsaw, *Protokół okresowego badania kolei użytku niepublicznego administrowanej przez C.B.U. w Zielonce*, 11th August 1964.
- Regional State Railway Management in Warsaw, *Narrow-gauge Railways Management, Akta kolei użytku niepublicznego*, (author's archive).
- Regional State Railway Management in Warsaw, *Narrow-gauge Railways Management, Akta bocznicy wojskowej Nr 180 w Przasnyszu*, (author's archive).
- Regional State Railway Management in Warsaw, *Narrow-gauge Railways Management, Regulamin obsługi kolei wąskotorowej C.B.U. (bocznicza Nr 182)*, 17th Sept. 1962, (author's archive).
- Regional State Railway Management in Wrocław, *Ewidencja mostów na terenie Zarządu Drogowego DOKP Wrocław*, (Sławomir Fedorowicz archive).
- Regional State Railway Management in Wrocław, *Ewidencja napraw okresowych lokomotyw Ls40 w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego Wrocław*, (author's archive).
- Railway Technical Inspection Inspectorate, Łódź, *Księga ewidencyjna kotłów parowozów przemysłowych*, (author's archive).
- Railway Technical Inspection Inspectorate, Warsaw, *Rejestr zbiorników hamulcowych lokomotyw*, (author's archive).
- Transport Department, Warsaw Military District, *Księga ewidencyjna taboru wojskowego*, (author's archive).

- Transport Department, *Silesian Military District, Dokumenty ewidencyjne oraz charakterystyki kolei wojskowych*, (author's archive).
- Andrychów Diesel Engine Factory, *Instrukcja obsługi silnika S-64L oraz S-324HL*, (author's archive).
- Wykaz taboru wagonowego MON* (stara numeracja), (elaborated on the basis of records and correspondence of the Polish State Railways and Polish Armed Forces).
- Rail Rolling Stock Repair Workshops Opole, *Księga inwentarzowa środków trwałych*, (author's archive).
- Rail Rolling Stock Repair Workshops Poznań, *Dokumentacja techniczno-ruchowa lokomotywy spalinowej WLS40/50*, (author's archive).
- Rail Rolling Stock Repair Workshops Poznań, *Lista fabryczna lokomotyw WLS40/50*, (author's archive).
- Rail Rolling Stock Repair Workshops Poznań, *Lista fabryczna lokomotyw WLS75*, (author's archive).

Accounts

- Account of the adviser to the Ministry of Transport, late Jerzy Wasilewski.
- Account of former manager of transport of Naval Port Command Hel, Lieutenant Commander Stefaniak of Navy Logistics Administration, Gdynia.
- Account of Mr Jan Szponder, a son to a locomotive driver employed at Warsaw Military District Warszawa – Stalowa.
- Account of 12nd May 2003 of retired locomotive driver and mechanical controller Warsaw Military District Elk, Mr Leszek Zumbrycki.
- Account of 5th Oct. 2005 of a retired traffic controller of the Regional State Railway Management in Warsaw, Mr Aleksander Matecki from Mława.
- Account of 3rd Sept. 2006 of former deputy director of Regional State Railway Management in Lublin MA Eng. Jerzy Brych.
- Account of 4th Sept. 2006 of Colonel Jerzy Jarzyna.
- Account of 6th May 2006 of Eng. Wojciech Dembiński.
- Account of 15th June 2006 of Colonel Józef Sz wajk, former commander of the 2nd railway battalion at Inowrocław.
- Account of 7th Sept. 2006 of Colonel Waclaw Kuzak, retired head of the Field Division at the Military Institute of Armament Technology in Zielonka.
- Account of 28th Aug. 2006 of Col. Jacek Wyszynski.
- Account of 20th Oct. 2006 of Colonel Jerzy Maj, retired head of the Military Services Directorate at Regional State Railway Management in Warsaw.

Account of 23rd Oct. 2006 of Major Jerzy Zieliński, retired head of the Section for Internal Transport and Railways of the Military Institute of Armament Technology.

Account of 11th Sept. 2006 of Prof. Ph.D. Eng. Henryk Bałuch, who in the 1950's designed and supervised the construction of the Medyka transshipment station and the M (Medyka) Region.

Account of 12th May 2006 of a retired locomotive driver MD Warszawa-Praga, Mr Bogdan Pokropiński.

Account of 7th Dec. 2006 of Col. Aleksander Jakimczuk, who was involved in preparations to "WISŁA 75" coalition exercises.

Account of 10th Dec. 2006 of Lt. Col Kazimierz Balog.

Web sources

<http://www.pibwl.republika.pl> Pociągi pancerne SOK [accessed June 15, 2006].

<http://www.starejuchy.pl/kolej/wrpbran/wrpbraniewo.htm> *Wojskowy Rejon Przeladunkowy Braniewo czyli PRL Ostbahn.*